[zb. nauk. pr.]. – K.: Vyd–vo UAN TOV «NVP» «VIR», 2014. – Vyp.86. – S.219–225.

17. Pozhujev V. I. Osmyslennja miscja i roli informacii' u suchasnomu suspil'stvi / V. I. Pozhujev // Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': [zb. nauk. pr.]. – Zaporizhzhja: RVV ZDIA, 2010. – Vyp.42. – S.4–13.

18. Punchenko O. P. Informatyzacija jak zasib reprezentacii' informacijnyh resursiv suspil'stva / O. P. Punchenko, A. A. Lazarevych // Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': [zb. nauk. pr.]. – Zaporizhzhja: Vyd–vo ZDIA, 2015. – Vyp.63. – S.21–30.

19. Savchenko S. V. Filosofija global'nogo informacijnogo suspil'stva jak cyvilizacijna paradygma rozvytku suchasnogo suspil'stva / S. V. Savchenko // Gileja: naukovyj visnyk: [zb. nauk. pr.]. – K.: Vyd–vo UAN TOV «NVP» «VIR», 2014. – Vyp.90. – S.194–198.20. Sosnin O. V. Informacijna bezpeka: novi vymiry zagroz, pov'jazanyh z informacijno–komunikacijnoju sferoju / O. V. Sosnin, O. P. Dz'oban' // Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': [zb. nauk. pr.]. – Zaporizhzhja: RVV ZDIA, 2015. – №61. – S.24–34.

21. Celjakova O. M. Duhovnist' i cinnisni orijentacii' students'koi' molodi Ukrai'ny v transformacijnomu suspil'stvi / O. M. Celjakova // Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii': [zb. nauk. pr.]. – Zaporizhzhja: RVV ZDIA, 2009. – Vyp.38. – S.222–232.

Voronkova V. G., *is a Doctor of Philosophy, professor, Head of the Department of Management of Organizations and project management Zaporozhye State Engineering Academy (Ukraine, Zaporozhye), valentina–voronkova@yandex.ru*

Maksimenyuk M. Yu., *PhD in Philosophy, Associate Professor of the Department of Management of Organizations and project management, Zaporizhzhya State Engineering Academy (Ukraine, Zaporizhzhya), marina.maximenuk@mail.com*

Nikitenko V. O., *PhD in Philosophy, Associate Professor of the Department of foreign languages and linguistic communication, Zaporizhzhya State Engineering Academy (Ukraine, Zaporizhzhya), vitalina2006@ukr.net*

Internet as basis of forming the global information society: trends, criteria, mechanisms

The conceptualization of the global information society in the context of which the conditions that led to the revolutionary stage information society were found is analyzed in the article. The analysis displays information society depending on the criteria used to determine the intellectual level of society and the place and role of the Internet as a global development trends informational and network society is found. The used methodology is systemic, synergistic, institutional methods and approaches that allow penetrating into the essence of the global information society. The appearance of new global information economy contributed to the emergence of new organizational form, a form of a network company. The result is in uncovering of the Internet as a new supranational reality which changes the world and leads to the formation of a global information society. The conclusion is that the Internet as the basis of a global information society is the source of productivity growth and wealth creation in the information age.

Keywords: *global information society, Internet, network society, information technology, global information economy, Network Company.*

* * *

УДК 327.461

Кузьоменська Л. Г.,
аспірантка, Інститут вищої освіти
Національної академії педагогічних наук України
(Україна, Київ), lepan@ukr.net

Особливості мовної картини світу

Картина світу є образом реальності, вкоріненим у системі життєдіяльності, домінантної в межах відповідної культури. Вона формує тип відносин людини до світу, визначає норми і систему табу, визначає відношення до життєвого простору і сенсу життя. Мовна картина світу наділена закономірностями, притаманними кожній картині світу. Водночас їй властиві особливості, що віддзеркалюють її змістовну оригінальність. Окреслено інструментальний потенціал мови як форми, котра віддзеркалює зміст соціокультурного буття. Проаналізовано здатність мови структурувати соціальний простір і регулювати соціальні відносини. Ієрархізовано проблемні фактори, зумовлені функціонуванням мовної сфери.

З'ясовано діапазон факторів, які актуалізують мовну проблематику для філософії. Вирішальне значення на актуальність мовної проблематики для філософії має та обставина, що мовний досвід домінує над відносністю всіх буттєвих осмислень, оскільки охоплює собою кожне буття, в якому б зв'язку (співвідношенні) воно не поставало. Мовний характер досвіду світу передує всьому, що людина пізнає і висловлює, а те, що є предметом пізнання й висловлення, апріорі оточене горизонтом мови.

Ключові слова: *мовна картина світу, образ реальності, культура, закономірності й особливості, життєвий простір, сутнісні ознаки.*

Картина світу є образом реальності, детермінованим системою (способом) діяльності та соціальних відносин. Вона формує тип ставлення людини до світу, визначає норми і табу, горизонт життєвого простору і сенсу життя. Картина світу означає, що світ набув для суб'єкта сприйняття певної структурної визначеності та причинно–наслідкової зумовленості, послідовності, субординації – іншими словами, що світ уже не є ірраціональним хаосом і причинно–наслідковою незбагненністю, а має змістовно–конотативні ознаки картини – семантично і каузально впорядкованої, структурованої та ієрархізованої.

Не існує трансісторичних картин світу: кожна епоха характеризується власною картиною світу, яка не лише віддзеркалює особливості епохи, а й обумовлює них, забезпечує саме таку, а не іншу змістовну ієрархію епохи. Картина світу – це не лише онтологічна даність, а ще й інтерпретаційний процес. У всі часи картина світу була для людини сумою уявлень про світ і себе. Для кожної картини світу характерний власний образ, який ніколи не є дзеркальним відображенням оригіналу.

Картина світу включає різні типи знання і способи його репрезентації – зокрема, мовний та концептуальний. Концептуальна картина ширша мовної, оскільки не весь концептуальний зміст отримує репрезентацію на рівні мови, не всі концепти набувають операційного статусу предметів комунікації. Кожна природна мова відображає певний спосіб концептуалізації світу. При цьому значення, які виражаються в мові, формують єдину систему поглядів, істотною мірою характерну для всіх носіїв цієї мови.

Перші спроби осмислення феномену мови сягають ще античної філософії – діалогів Платона і «логосу» Геракліта, праць Аристотеля і «лектон» стоїків. Зокрема, Платон у діалозі «Кратіл» розмірковував про мову, її виникнення, розвиток і значення, порушував питання про форму та зміст мовних одиниць, зібрав всі відомі на той час гіпотези про природу мови і спробував їх впорядкувати.

На відміну від Платона, середньовічна філософія розглядала проблему мови в контексті суперечки про універсалії. Це задає відповідну диференціацію версій інтерпретації мови в межах таких схоластичних напрямів, як номіналізм і реалізм. Основними представниками такого підходу були Д. Скот, І. Росцелін, У. Оккам.

Антична філософія була представлена двома групами мислителів, які здійснювали пошук у відповідних напрямах. Представники першої стверджували, що логічний аналіз мови передбачав виявлення прихованих у мові суперечливих понять. Прибічники другої вважали своїм завданням реформувати мову, а ретельний аналіз практичного її вживання здійснювали, щоб усувати з неї непорозуміння, які виникають внаслідок неправильного використання мови [4, с. 112].

Якщо лінгвістів у діаді «людина/мова» цікавить насамперед і в основному «людська мова», психолінгвістів –

«лінгвістична людина», то філософів – «мовне буття», оскільки буття як екзистенція передбачає передовсім людське існування. О. Больнов виокремив п'ять причин, які привертають увагу філософів до проблеми мови: 1) вплив мови на світогляд людини; 2) кожна мова є носієм неповторного світогляду; 3) кожна людина мислить, відчуває і будує своє життя так, як їй підказують форми конкретної мови; 4) мова впливає на дійсність, формує і перетворює її; 5) формування сутності людини пов'язане з мовою [5, с. 172–173].

Попри те, що «термін «філософія мови» вперше увійшов до наукового обігу в німецькомовному просторі другої половини XVIII століття завдяки працям таких філософів, як Г.–К. Ліхтенберг (1742–1799), І.–Г. Гаман (1730–1788), І.–Г. Гердер (1744–1803), Г. Якобі (1743–1819), В. фон Гумбольдт (1767–1835), однак навіть у структурі сучасного гуманітарного знання (насамперед логіко–філософського і лінгвістичного) статус філософії мови не визначений. Одні вчені вважають філософію мови окремим напрямом досліджень живої людської мови (чи спеціальних штучних мов), інші – розділом філософії, логіки або лінгвістики; суміжною сферою досліджень згаданих наук; спеціальним підходом до мови загалом та її одиниць і категорій; методологією мовознавчих досліджень; аналізом окремих філософських і лінгвістичних проблем тощо» [1, с. 16].

Основні проблеми і поняття сучасної філософії мови були сформульовані в працях Г. Фреге, Дж. Мура і Б. Рассела, а також – у «Курсі загальної лінгвістики» Ф. де Соссюра. До переліку ключових етапів становлення філософії мови слід віднести:

1) 80–ті рр. XIX століття – 30–ті рр. XX століття. Боротьба з неогегельянство, обґрунтування філософсько–лінгвістичних методів аналізу. Ідея Л. Вітгенштейна, що розвивав теорії Б. Рассела, Дж. Мура, Г. Фреге та інших авторів, про те, що філософія – це процедура «логічного прояснення думок», усунення псевдопроблемних ситуацій з процесу пізнання. Зародження концепцій логічного позитивізму у Віденському гуртку (М. Шлік, О. Нейрат, Р. Карнап, Ф. Вайсман, К. Гедель, Г. Фейгль), який займався проблемами логічного аналізу науки.

2) Починаючи з кінця 30–х рр. XX ст. по 60–ті рр. – поворот від логічних моделей (Л. Вітгенштейн, Дж. Остін), виникнення концепції «мовних ігор», які формуються в процесі людської діяльності й значною мірою виражають принципи життя людини, розвиток теорії мовних актів Г. Райла, П. Стросона та інших, які вважали, що сама логіка і структура мови базуються на деяких культурологічних передумовах. Одне з важливих місць у цей період посідає теорія значення і референції (аналізу онтологічних, наукових, етичних, релігійних тверджень), яку розробляли Д. Каплан та Х. Патнем, сенс якої полягає у тому, що мова залежить від зовнішніх, соціальних феноменів, котрі протистоять внутрішнім явищам (мисленню).

3) У період 70–х – 90–х рр. XX ст. філософія мови стає багато в чому психологічно орієнтованим знанням (Я. Хінтікка, Дж. Серль, Д. Деннет). На чільні позиції виходять філософські проблеми свідомості та філософія психології.

У сучасній філософії мова набула визначального статусу, породивши два крайні погляди: 1) вся мова, по суті, є особистою; 2) не існує мови, яка може аргументовано претендувати на особистий статус. Першого постулату притримувався Б. Рассел, який вважав, що, по–перше, логічно досконала мова є радше індивідуальним надбанням окремого суб'єкта мовлення, ніж суспільства, по–друге, люди вкладають у свої слова так чи інакше різний смисл. Другий концептуальний підхід репрезентує Л. Вітгенштейн: на його думку, «особиста» мова неможлива в принципі, оскільки первинною завжди є мова як імператив, інструмент суспільного дискурсу [10, с. 214–215].

Мова є апріорною формою людської свідомості. Такий аспект дослідження мовної проблематики простежується у працях В. фон Гумбольта, Е. Гусерля, М. Гайдеггера, К.–О. Апеля, Дж. Серля, Р. Якобсона, М. Бахтіна та інших. У подібному руслі створені концепції вітчизняних учених А. Єрмоленка, В. Копніна, С. Кримського, М. Поповича, В. Табачковського.

Згідно з постулатом Л. Вітгенштейна, межі конкретної мови визначають межі конкретного світу. У Вітгенштейна мова постає не просто засобом, за допомогою якого оперують уявленнями про світ, а й змістом світу, самим світом, позаяк світ є тим, що ми про нього говоримо. В даному разі доводиться констатувати гіпертрофію функціонально–онтологічного статусу мови. Зокрема, Л. Вітгенштейн відрекомендовував мову єдиною очевидною реальністю, а світ – лише емпіричним, візуальним та ілюстративним віддзеркаленням реальності. При цьому структура світу визначається структурою мови.

Е. Кассірер, Л. Вітгенштейн, Е. Сепір, Б. Уорф відзначали значущість і своєрідність кожної мови. Непересічність і значущість феномену мови полягає в тому, що вона реалізує синтетично–номінативну функцію і саме тому є статичною (віртуальною) та динамічною (темпорального) системою. Вона – формальна і проективна умова єдності світу, його образу, позаяк зосереджує генетичну єдність мовних структур на рівні «логік» семантики, синтактики та прагматики. Невідповідності у вигляді інформаційних втрат, семантичних зсувів, деформацій логічного апарату штучного чи природного характеру руйнують інтерсуб'єктивний каркас реальності як невірогідний».

Ф. де Соссюр визначає «дві особливості мови, які характеризують її відмінність від інших соціальних установ: 1) жодна з цих установ не поширюється на всіх індивідів у будь–який момент часу і жодне інше соціальне явище не пов'язане з усіма індивідами таким чином, що кожен бере у ньому участь і може здійснювати вплив на нього; 2) те, що більшість соціальних установ у певний період часу можуть бути замінені, виправлені, перетворені за волею індивіда, у мові неможливе, оскільки навіть академії не змінять своїми декретами той курс, яким прямує установа, що має назву «мова»» [6, с. 26].

Внесок Ф. де Соссюра в осмислення мовної проблематики важко переоцінити. Цей дослідник уперше заявив про необхідність сутнісного розмежування мови та мовлення; розділив та протиставив два можливих підходи до дослідження мови: діахронічний (історичний) та синхронічний (сучасний); окреслив місце мови у просторі мовної діяльності, довівши, що мова є однією з найважливіших знакових систем;

визначив дві особливості мови, які вказують на її відмінність від інших соціальних явищ, жодне з яких не поширюється на всіх індивідів у будь–який момент часу і не пов'язане з усіма індивідами таким чином, щоб кожен брав у ньому участь і міг здійснювати вплив на нього; у мові більшість соціальних явищ у певний період часу не можуть бути замінені, виправлені, перетворені за волею індивіда.

Динамізм взаємозв'язку картини світу і світогляду відбувається впродовж усього процесу становлення людини. Світогляд і картина світу є регулятором пізнавальної поведінки індивіда. Картина світу є причиною і водночас результатом парадигмального стилю мислення. Під впливом того чи іншого стилю мислення задаються світоглядні преференції і загальні гносеологічні принципи теоретичного освоєння світу, розробляються ціннісні прерогативи, котрі притаманні суспільній (масовій) свідомості відповідної епохи і визначають її «горизонт мислення» [8, с. 70–71].

Специфіка формування світогляду полягає в тому, що пізнанню завжди бракує «пазлів» знання, які роблять результат пізнання вичерпним і остаточним, бо для цього потрібна сукупність всього соціального й індивідуального досвіду, всієї практичної діяльності людства, яка в принципі недосяжна. Тому і світогляд, і різні картини світу виконують компенсаторну функцію нівелювання когнітивного вакууму.

Б. Уорф аргументовано довів, що мова, яку людина засвоює в дитинстві, істотно визначає спосіб бачення світу і структурування дійсності. Групи людей, які спілкуються різними мовами, по–різному сприймають і осягають світ. Це твердження отримало назву лінгвістичної відносності.

Мова – це не стільки відображення світогляду, скільки діяльність з його формування. Процес мовлення перебуває у тісній взаємозалежності з процесом формування думки. Думка передує мові, але мова не просто віддзеркалює і транслює думку, не лише постає знаряддям і засобом мислення: мова увиразнює, об'єктивує думку, надає їй семантичної рельєфності, наділяє її смисловою ієрархією.

Мова віддзеркалює діяльність свідомості. Саме за допомогою мови свідомість формується, генерується, структуризується, функціонально увиразнюється. Якщо свідомість відображає дійсність, то мова відображає свідомість.

За допомогою мови свідомість формується, структурується і функціонально увиразнюється. Мова є знаряддям мислення і засобом вираження думки. Разом з тим мова не лише механічно відтворює думку, а й стимулює, потенціює її. Онтологічний фундамент мови утворює мовлення – процес вираження думки засобами мови, акт, за допомогою якого індивід реалізує свою мовну здатність, дотримуючись певних консенсусних правил.

Мислення людини, насамперед мислення креативне, нерозривно пов'язане з мовою. Від початку свого існування мова передавала та виражала думки, брала участь у їх формуванні та акумулювала досвід. Втім, мова не лише відображає реальність, а й породжує її, слугує її медіумом, генератором, конструктором.

Мова – це не тільки спосіб передачі думки, а ще й неповторний спосіб мислення, своєрідний метод освоєння навколишньої дійсності. Зі зникненням тієї чи іншої мови людство втрачає не просто певні слова та звуки, а частину своїх ментальних можливостей. Позбавити людину мови значить приректи її на світоглядну, гуманітарну й загалом сенсожиттєву дегенерацію, деградацію.

К. Берк аргументовано стверджує, «мислення – це не що інше, як спроможність створювати уявлення про речі, а також можливість оперувати цими уявленнями. Думка не просто відображає світ – вона категоризує дійсність, і в цій організуючій функції вона настільки тісно поєднана з мовою, що виникає навіть бажання ототожнити мислення і мову з цієї точки зору» [2, с. 28].

У суспільстві споживання спостерігається тенденція втрати мовою апріорних функцій і ознак. Натомість відбувається перетворення мови на засіб споживання і соціальної демаркації. «Починаючи з тих пір, коли мова замість того, щоб бути носієм сенсу, наповнюється конотаціями приналежності, перетворюється в лексику групи, стає атрибутивною ознакою класу або касти (стиль «сноб», інтелектуальний жаргон, політичний жаргон партії або групи), починаючи відтоді, коли мова стає матеріалом обміну, предметом внутрішнього споживання групи або класу, починаючи з моменту, коли замість того, щоб змусити циркулювати сенс, він циркулює сам по собі, як пароль, як перепустка в процесі тавтології групи (група спілкується сама із собою), тоді мова набуває статусу об'єкта споживання, фетиша. Вона більше не практикується як мова, тобто як система різних позначень, а споживається як система додаткових значень, як демаркаційний код» [3, с. 114–115].

Важливою соціолінгвістичною проблемою формування і функціонування мовної картини світу є соціальні аспекти білінгвізму (двомовності) та диглосії (взаємодії різних соціально протипоставлених одна одній підсистем однієї мови). В умовах білінгвізму дві мови співіснують одна з одною в межах одного колективу, який використовує ці мови в різних комунікативних сферах залежно від соціальної ситуації та інших параметрів комунікативного акту. В умовах диглосії спостерігаються подібні відношення між різними формами існування однієї мови (літературною мовою, койне, діалектами). Соціолінгвістика вивчає використання мови в комунікативних цілях, і, зокрема, мовленнєву поведінку як процес відбору оптимального варіанта для побудови соціально коректного висловлювання.

При цьому визначається механізм добору соціально значущих варіантів, а також критерії, що знаходяться в основі вибору. Кінцевою метою аналізу є виявлення соціальних норм, які визначають мовленнєву поведінку. За визначенням Фергюсона, диглосія – це «відносно стабільна мовна ситуація, в якій на додаток до наявних мовних діалектів існує особливий, висококодифікований (часто граматично більш складний) різновид, засіб «високої» писемної літератури або попереднього періоду, або іншої мовної спільноти, який в основному вивчається у вищих навчальних закладах і не використовується жодним сектором спільноти в повсякденному спілкуванні» [11, с. 245].

Прикладами є класична арабська мова та розмовна, стандартна німецька мова та швейцарська німецька мова у Швейцарії, кафаревуса (письмова літературна мова, заснована на традиційних античних нормах,

яка ще донедавна обслуговувала адміністративну і наукову сфери) та димотика («народна» мова) в Греції, стандартна французька та гаїтянська креольська на Гаїті. «Висока» арабська мова використовується під час служіння в церквах та мечетях, у політичних промовах, на лекціях в університетах, у газетах, у програмах новин та поезії. «Низький» різновид використовується для спілкування з офіціантами, слугами, у «мильних операх» та у фольклорі.

В кожній країні ці аспекти мають свою специфіку. Агатангел Кримський проілюстрував українські особливості на такому прикладі: «Захопившись слов'янофільством, Шевченко виходив з ідеї, що український письменник повинен вибирати із словарної скарбниці живої української мови переважно такі елементи, що їх могли б зрозуміти геть усі слов'яни, і повинен уникати тих українських слів, котрі могли б являти собою будь–які труднощі для решти слов'янства. Щоб українську мову краще розуміли слов'яни, Шевченко широко користувався словами церковнослов'янськими, біблійними. Така мова не переставала бути дуже художньою малоруською мовою, та все ж у Шевченка українська мова виявила себе подібно до того, як у прекрасній мармуровій білій статуї виявляються риси живої людини – без тієї колоритності, якою виблискує живопис, і без тієї детальної точності, яку відтворює фотографія» [7, с. 114–115].

Особливе місце серед проблем соціолінгвістики посідає проблема мовної політики – сукупності заходів, які вживаються державою, партією, класом чи суспільним прошарком задля зміни або збереження існуючого функціонального розподілу мов, для введення нових або збереження старих мовних норм. «У кожній державі мовна політика є складовою національної політики, вона віддзеркалює її принципи, відповідає панівній ідеології. Спрямування і форми впровадження мовної політики детерміновані існуючим суспільно–політичним ладом, політичним режимом, міжетнічними відносинами. Мовна політика здатна або закріплювати привілеї панівної мови, або ж сприяти зняттю міжнаціональної напруги шляхом підтримки мов національних меншин» [9, с. 8].

Список використаних джерел

1. Бацевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень: Підручник / Ф. С. Бацевич. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 318 с.
2. Бенвенист Э. Общая лингвистика / Э. Бенвенист. – М.: Прогресс, 1974. – 483 с.
3. Бодрийяр Ж. Общество потребления. Его мифы и структуры. – М.: Культурная революция, Республика, 2006. – 269 с.
4. Вартофский М. Модели. Репрезентация и научное понимание. – М.: Прогресс, 1988. – 506 с.
5. Вежбицкая А. Сопоставление культур через посредство лексики и прагматики. – М.: Языки славянской культуры, 2001. – 441 с.
6. Глухоман І. В. Концепція мови та знаку Ф. де Соссюра / І. В. Глухоман // Мультиверсум. Філософський альманах. – К.: Центр духовної культури. – 2006. – №54. – С.22–28.
7. Кримський А., Шахматов О. Нариси з історії української мови та хрестоматія / А. Кримський, О. Шахматов. – К.: Досвітні огні, 1929. – 218 с.
8. Кузнецов Б. Г. Эволюция картины мира. – М.: Академия наук СССР, 1981. – 352 с.
9. Куць О. М. Мовна політика в державотворчих процесах України: навч. посіб. / О. М. Куць. – Х.: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2004. – 275 с.
10. Современная картина мира: формирование новой парадигмы // Ред. А. Азроянц, В. И. Самохвалова. – М.: Рудомино, 1997. – 369 с.
11. Kamal K. Sridhar. Societal multilingualism. Sociolinguistics and language teaching, ed. by Sandra Lee McKay, Nancy H. Hornberger. – Cambridge University Press, 2001. – 470 p.

References

1. Batsevich F. S. Filosofiya movi: Istoriya lingvofilosofskih uchen: Pidruchnik / F. S. Batsevich. – K.: VTs «Akademiya», 2008. – 318 s.
2. Benvenist E. Obshchaya lingvistika / E. Benvenist. – M.: Progress, 1974. – 483 s.
3. Bodriyyar Zh. Obshchestvo potrebleniya. Ego mify i struktury. – M.: Kulturnaya revolyutsiya, Respublika, 2006. – 269 s.
4. Vartofskiy M. Modeli. Reprezentatsiya i nauchnoe ponimanie. – M.: Progress, 1988. – 506 s.
5. Vezhbitskaya A. Sopostavlenie kultur cherez posredstvo leksiki i pragmatiki. – M.: Yazyki slavyanskoy kultury, 2001. – 441 s.
6. Gluhoman I. V. Kontseptsiya movi ta znaku F. de Sossyura / I. V. Gluhoman // Multiversum. Filosofskiy almanah. – K.: Tsentr duhovnoyi kulturi. – 2006. – №54. – S.22–28.
7. Krimskiy A., Shahmatov O. Narisi z istoriyi ukrayinskoyi movi ta hrestomatiya / A. Krimskiy, O. Shahmatov. – K.: Dosvitni ogni, 1929. – 218 s.
8. Kuznetsov B. G. Evolyutsiya kartiny mira. – M.: Akademiya nauk SSSR, 1981. – 352 s.
9. Kuts O. M. Movna politika v derzhavotvorchih protsesah Ukrayini: navch. posib. / O. M. Kuts. – H.: HNU im. V. N. Karazina, 2004. – 275 s.
10. Sovremennaya kartina mira: formirovanie novoy paradigmy // Red. A. Azroyants, V. I. Samohvalova. – M.: Rudomino, 1997. – 369 s.
11. Kamal K. Sridhar. Societal multilingualism. Sociolinguistics and language teaching, ed. by Sandra Lee McKay, Nancy H. Hornberger. – Cambridge University Press, 2001. – 470 p.

Kuzomenska L. G., *graduate student, Institute of Higher Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv), lepan@ukr.net*

Features of linguistic picture of the world

The picture of the world is the image of the real system of life, dominant within the culture. It forms a type of human relationship to the world, defines the rules and taboo system, determines relevance to the living space and the meaning of life. The linguistic picture of the world has all the patterns inherent to picture of the world. However, it includes features that reflect its substantial originality. The thesis outlines the instrumental potential of a language as a form which reflects the content of the social and cultural life. The language ability to structure social space and regulate social relations is analyzed. The problematic factors that caused the linguistic sphere are classified.

The factors which actualize the complex of language problems for philosophy have been identified. The decisive meaning of linguistic problems importance for philosophy is dictated by the circumstance of language experience domination over the relativity of all existential conceptions as it covers each existence no matter what connection (correlation) it is in. The language character of the world's experience precedes everything that is cognized and expressed by a human being. The cognition and expression subject is a priory surrounded by the language horizon.

Keywords: *linguistic picture of the world, the image of reality, culture, patterns and features, living space, essential features.*

* * *

УДК 17.026+316.75

Левкулич В. В.,
кандидат філософських наук, доцент,
завідувач кафедри філософії,
Ужгородський національний університет
(Україна, Ужгород), lepan@ukr.net

Соціокультурна зумовленість уявлень про справедливість

Відсутність консенсусу щодо змістовної ієрархії уявлень про справедливість є наслідком багатьох причин – зокрема, поліаспектності світоглядного маркера справедливості, етичної та аксіологічної призм, крізь які оцінюється те чи інше явище на предмет відповідності канонам справедливості. Однак основне і вирішальне значення має симбіоз соціокультурних факторів, засобом якого відбувається тестування справедливості.

Ключові слова: *соціокультурна сфера, змістовна ієрархія, уявлення про справедливість, етична та аксіологічна призми, канони справедливості, генезис.*